

יום ג', כ"ד בכסלו תשס"ח (04 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ד בכסלו**, ערב חנוכה: בשנת תרע"ח (1917-5678) **נכבשה ירושלים בידי הבריטים במלחמת העולם ה-1**. הכיבוש הושלם עם הבסת הצבא התורכי בקרב על הר-הצופים. כעבור יומיים, נכנס הגנרל אלנבי לעיר.

ביקורו של גנרל אלנבי בירושלים הוא אחד מרגעי השיא במערכה על סיני וארץ-ישראל במלחמת העולם הראשונה. הביקור, שהתרחש לאחר כניעתה של ירושלים בפני הצבא הבריטי, ביטא בעיני הבריטים את הגשמת השאיפה לחידוש השליטה הנוצרית בירושלים שהסתיימה עם תבוסתם של הצלבנים ועזיבתם את ארץ ישראל מאות שנים קודם לכן. הרעיון מבוטא היטב בקטע הפותח את הספר "עם אלנבי בכיבוש הארץ":

היום יום חג-הלידה, בשנת 1917 בירושלים, הגנירל אלנבי וצבאותיו הבריטיים לכדו זה עתה את עיר הקודש מיד הטורקים. המקומות הקדושים לנצרות נגאלו משלטון האישלם! חלום שנות מאות, שחלמו הצלבנים קם והיה סוף סוף!

טקס הכניעה **הראשון**: סמל המטבח ועוזרו מחטיבת ה"קוקונים" הבריטית בבטלדרס חום. לאחר נסיגת הטורקים מהעיר בלילה שבין ה-8 ל-9 בדצמבר 1917

[מוצש"ק כ"ד בכסלו, היום לפני 90 שנה!], יצא השכם בבוקר ראש העיר המוסלמי, **חוסייין סלים אל-חוסייני** בליווי פמליה למסור את כתב הכניעה ואת מפתחות העיר לצבא הבריטי. בשכונת **רוממה** של היום, הם פגשו בטבח מחטיבת ה"קוקונים" הלונדונית, אשר יצא עם אחד מפועלי המטבח, בפקודת מפקדו, **למצוא ביצים לארוחת הבוקר**. ה"קוקונים" לא הבחינו כי התקרבו לעיר, ענינם היה למצוא ביצים לפת שחרית. והנה באה לקראתם קבוצת אנשים בדרך. אחד מהם נשא דגל לבן. השני רכב על סוס, חבוש תרבוש אדום. זה היה ראש העיריה הערבי של ירושלים. [2] המשלחת הגישה לחיילים המופתעים איגרת ובה בקשה להיכנע. כותבים לוואיס תומס וקנת בראון קולינגס "כל העניין היה נעלה משכלו של הטבח, אשר השיב להם: אנחנו לא רוצים להכניע את העיר הקדושה. מה שאנחנו כן רוצים, זה ביצים בשביל הקצין שלנו". האירוע ההיסטורי אף הונצח במצלמתם של צלמי המושבה האמריקנית.

במהלך אותו יום וביום המחרת, התקיימו שני טקסי כניעה נוספים באותו מקום. תחילה בפני מפקדם של סמלי המטבח ואחר כך בפני מפקד הדיוויזיה. כששמע על כך הגנרל אדמונד אלנבי, הוא דרש טקס רשמי ומפואר. חוסייני, שחלה בדלקת ריאות עקב העמידה בקור וברוח בטקסים הקודמים, נאלץ להיעדר מהטקס הרביעי, אך אלנבי כיבדו

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**

יום ג', כ"ד בכסלו תשס"ח (04 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בטקס קצר בבית החולים שערי צדק בו אושפז. משם המשיך אלנבי בבוקר ה-11 בדצמבר לשער יפו, שם קיים את טקס הכניעה הרביעי והאחרון.

[עריכה] אלנבי חולק כבוד לירושלים

טקס כיבוש ירושלים על ידי אלנבי ב-11 בדצמבר 1917, בכניסה למגדל דוד. מתוך ספריית הקונגרס האמריקניאלנבי בחר לרדת מסוסו לפני שנכנס לירושלים, והוא וקציניו נכנסו לעיר ברגל דרך שער יפו - מתוך כבוד לעיר הקדושה ליהדות, לנצרות ולאיסלם. לאחר מכן ציין בדו"ח הרשמי:

"נכנסתי לעיר רשמית ב-11 בדצמבר בצהרי היום, עם כמה מאנשי הסגל שלי, מפקדי הדיוויזיה הצרפתית והדיוויזיה האיטלקית, ראשי המשלחת הפוליטית, והנספחים הצבאיים של צרפת, איטליה ואמריקה. התהלכתי הייתה רגלית בלבד, ובשער יפו התקבלתי בידי השומרים המייצגים את אנגליה, סקוטלנד, אירלנד, וויילס, אוסטרליה, ניו זילנד, הודו, צרפת, ואיטליה. האוכלוסייה קיבלה את פני יפה..." (מתוך Source Records of the Great War, עורך: Charles F. Horne, כרך V).

[עריכה] הצהרת ירושלים

ההכרזה הרשמית של סר אדמונד אלנבי על משטר צבאי לאחר כיבוש ירושלים ב-9 בדצמבר 1917:

"לתושבי ירושלים והאנשים הברוכים המתגוררים בסביבתה, התבוסה שנחלו הטורקים מידי הצבאות תחת פיקודי הובילה לכיבוש עירכם בידי כוחותי. לפיכך הריני מכריז בזאת כי העיר נתונה תחת משטר צבאי, והיא תשאר תחת משטר זה כל עוד יהיה בכך צורך צבאי. אולם, לבל יחשוש איש מכם לאור הניסיון שהיה לכם בידי היריב שהסתלק, הריני להודיעכם כי ברצוני שיעסוק כל אדם בעסקיו החוקיים ללא חשש וללא מפריע. יתר על כן, היות שחסידי שלוש הדתות הגדולות של האנושות חשים חיבה לעירכם, ואדמתה קודשה בתפילות ובמסעות העלייה לרגל של אנשים אדוקים משלוש הדתות הללו במשך מאות רבות בשנים, לפיכך, הריני לידע אתכם כי כל מבנה מקודש, יד זיכרון, מקום קדוש, מקדש, אתר מסורתי, הקדש, אתר ירושה דתית, או מקום תפילה מסורתי מכל צורה שהיא של כל שלוש הדתות יישמר, ויוגן על-פי המנהגים והאמונות הקיימים של אלו שלדתם הוא מקודש.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ד בכסלו תשס"ח (04 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הוצבו שומרים בבית-לחם ובקבר רחל. מערת המכפלה בחברון הושמה תחת שליטה מוסלמית בלעדית.

הממונים על שערי כנסיית הקבר הקדוש התבקשו לקיים את חובתם המסורתית לזכרו של החליף עומר, שהגן על הכנסייה ברוחב ליבו. [3].

[עריכה] החגיגה הדתית

ההיסטוריון ניר מן מציין כי יומיים לאחר שהגנרל אלנבי כבש את באר-שבע הסמך הקבינט הבריטי את ידו על נוסח הצהרת בלפור. לאחר כיבוש דרום הארץ הורה ראש הממשלה ליו"ר ג'ורג' לגנרל אלנבי לכבוש את ירושלים כמתנת חג המולד לעולם הנוצרי.

וכך שבועיים לפני חג המולד אלנבי הגיע רכוב על סוסו הלבן, מוקף בפמליית פרשים לוויה דולורוזה. ירד מסוסו וצעד ברגל לכנסיית הקבר. "החיזיון האקומני של אלנבי חולל התלהבות הדומה להשראה האפוסטולית בעולם הנוצרי כולו".

בלונדון נישאה תפילה מיוחדת בקתדרלת סנט פול, מקום מושבו של הבישוף של לונדון, והפעמון הגדול בכנסיית ווסטמינסטר צלצל לראשונה מזה שלוש שנים [4]. פעמוני כל הכנסיות ברומא צלצלו במשך שעה שלמה ובפאריז נערכה מיסה מיוחדת בכנסיית נוטרדאם בפאריז. יהודי ירושלים הדליקו באותו הערב נר ראשון של חנוכה ובירכו על נפלאות נס חנוכה שלהם ועל התשועות בימותיהם.

הכיבוש של ירושלים סימל את קצו הקרב של "הענק החולה של אירופה". [5]

[עריכה] הנצחת האירוע ברוממה

האנדרטה, שבמרכז הכיכר, לזכר כיבוש ירושלים על ידי הבריטים במלחמת העולם הראשונה שוק הקרבות בארץ ישראל ביקשו הלוחמים הבריטים להנציח את זכר חבריהם שנפלו במסע הכיבוש הארוך עד ירושלים על ידי אנדרטת זיכרון, המוצבת

בכיכר אלנבי ברוממה ירושלים. המקום שנבחר היה אותה גבעה סחופת רוחות על אם הדרך לירושלים, בה התקיים טקס הכניעה ההיסטורי (ואולי גם השניים שאחריו). על האנדרטה שהוקמה ב-1920 על ידי האדריכל א. וולקוזינס (Wallcouins) צוין התאריך 9 בדצמבר 1917 כתאריך כיבושה של ירושלים, ולא ה-11 בדצמבר בו התקיים הטקס רב הרושם של אלנבי בשער יפו.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', כ"ד בכסלו תשס"ח (04 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

[עריכה] תיאורה

אנדרטת אלנבי מתנשאת לגובה של כשלושה מטרים ובנויה כתבה מלבנית מוגבהת. היא מעוצבת בסגנון המאפיין אנדרטאות בריטיות מתקופת מלחמת העולם הראשונה ועשויה לוחות אבן פשוטים היוצרים צלליות של אבירים צלבניים. הבחירה במוטיב הזה אינו מקרי, ויש בו הד להקבלה שערכו הבריטים בינם ובין הצלבנים, שהלא אף הם "גאלו" את ארץ הקודש במסע צלב מודרני מידי המוסלמים.

על האנדרטה מופיע הכיתוב:

Near this spot the Holy City was surrendered to the 60th London Division, 9th
December 1917
Erected by their comrades to those officers, NCOs and men who fell in fighting for
Jerusalem

(תרגום: סמוך למקום זה נכנעה העיר הקדושה לדיביזייה הלונדונית ה-60, 9 בדצמבר 1917. הוקמה בידי חבריהם לנשק לכל אלה הקצינים, הסמלים והטוראים שנפלו בקרב על ירושלים)

בראש האנדרטה תוכנן פסל עשוי ברונזה של אלנבי רוכב על סוס, אך חלק זה לא הושלם מעולם. במקומו הונח צלב אבן שוכב על ראש האנדרטה, כמעין מצבה לזכר הנופלים. [6]

מקור: <http://he.wikipedia.org/wiki/גנרל אלנבי בירושלים>

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל